

Redactioneel

Macht. Wie zich als filosoof daar vandaag de dag voor interesseert, moet wel een zonderling zijn. Macht is niet 'bon ton'. Wars van de tijdsgeest wijdt Krisis er toch het zomernummer aan. *Hans Achterhuis* opent dit nummer met een artikel over 'macht en sociale gelijkheid'. Aan de hand van analyses van de filosoof van de gelijkheid: Thomas Hobbes, laat Achterhuis zien hoe toenemende maatschappelijke gelijkheid nieuwe vormen van machtsuitoefening voortbrengt. Hedendaagse filosofen als Foucault en politikologen als Stuurman blijken in vergelijking met 'oude' vakgenoten als Hobbes en Tocqueville geen verrassend nieuwe visies voort te brengen. De nieuwe vormen van machtsuitoefening, die Achterhuis o.a. in de gezondheidszorg konstateert, vereisen, zo luidt zijn konklusie, ook een nieuwe vorm van verzet.

Achterhuis' konklusie is het uitgangspunt van het betoog van *Henk Oosterling*. In 'De opstand van de lichamen' onderzoekt hij de verzetsnoties die Foucault in moderne maatschappijen onderkende. Hij brengt die in verband met diens analyses van waarheid, subjektiviteit en disciplineren en laat aan de hand van de homo-beweging en de punkcultuur zien hoe deze onderling verweven zijn. Een prominente rol in het moderne verzet vervult de (individuele) levensstijl, een begrip dat in de laatste werken van Foucault opdook.

Ido de Haan, *Joke Hermes* en *Tsjalling Swierstra* leveren in 'Habermas en Foucault ter beschikking gesteld' een laatste bijdrage aan het Foucault-Habermas debat dat de kolommen van Krisis de laatste jaren zozeer vulde. Wees Achterhuis in zijn artikel op de nieuwe vormen van machtsuitoefening die in de gedemocratiseerde gezondheidszorg opdoken, De Haan, Hermes en Swierstra vergelijken de beide invalshoeken aan de hand van een concreet voorbeeld uit de gezondheidszorg: de vermenging van machtsuitoefening en therapie in TBR-klinieken. De inzet van hun artikel is niet zozeer de ene invalshoek vanuit de andere te kritiseren, maar beide perspectieven te beoordelen op de inzichten die zij in de TBR-praktijk geven. Dat ook hun eigen inzicht in deze problematiek te wensen overlaat, blijkt uit een reactie van *Jet Isarin*, getiteld: 'De TBR-inrichting, een wereld met toerekeningsvatbare subjecten op mikro-nivo?'. Foucault staat centraal in de artikelen van *Paul Veyne* en *Vincent Descombes*. Veyne schreef een persoonlijk getint 'In

memoriam' waarin hij vertelt hoe Foucault in zijn laatste levensjaar steeds meer gefascineerd raakte in levensstijl en moraal. Descombes recenseerde voor de London Review of Books twee boeken over Foucault. Eén van de hand van Gilles Deleuze, dat reeds uitvoerig door Rudi Laermans in Krisis 25 werd besproken. Het andere is een bundel, uitgegeven door David Couzens Hoy. Met name het laatste boek krijgt de volle aandacht. Descombes gaat uitvoerig in op de Foucault zoals de Amerikanen hem kennen. Dat blijkt een heel andere Foucault dan die van de Europeanen. Dit verschijnsel was voor Krisis reden om deze recensie toch te plaatsen.

Het beeldmateriaal in dit nummer is gewijd aan het werk van de beeldhouwer *Martijn Last*. Hij exposeerde dit voorjaar in de amsterdamse galerie *Holleeder*. Deze galerie stelde ook het fotomateriaal beschikbaar.

Tot slot zij vermeld dat de redactie (alweer) een mutatie heeft ondergaan. *Ries van der Wouden* die tijdens zijn redakteurschap regelmatig bijdragen leverde op het terrein van de politieke filosofie en ook lange tijd de activiteiten van de werkgroep Politieke filosofie koördineerde, heeft plaats gemaakt voor *Annelies den Dulk*. Annelies is filosofe met een bijzondere belangstelling voor vrouwenstudies.